

**BOLALAR ADABIYOTINI O‘QITISHDA INTERFAOL METODLARNING
SAMARADORLIGI**

Allamurodova Sanobar Sulaymonovna

Buxoro davlat pedagogika instituti

1-kurs magistranti

Sharipova Mahbuba Baxshilloevna

Dotsent Buxoro davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada bolalar adabiyotini o‘qitish jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning ilmiy-pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Interfaol yondashuvlarning o‘quvchilar bilish faoliyatini faollashtirish, badiiy matnni chuqur anglash, mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishdagi o‘rni yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy ta’lim texnologiyalari bilan uyg‘un holda interfaol metodlarning samaradorligi asoslab beriladi.*

Kalit so‘zlar: *bolalar adabiyoti, interfaol metodlar, pedagogik texnologiya, badiiy tahlil, kompetensiya, ta’lim samaradorligi, mustaqil fikrlash.*

Kirish

Bugungi kunda ta’lim tizimida o‘quvchini passiv bilim oluvchidan faol subyektga aylantirish asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, bolalar adabiyotini o‘qitish jarayonida bu masala yanada dolzarbdir. Chunki badiiy asarlarni o‘rganish faqat mazmuni yodlash emas, balki uni tahlil qilish, anglash va hayotiy tajriba bilan bog‘lashni talab qiladi.

Interfaol metodlar esa aynan shu jarayonni faollashtirishga xizmat qiladi. Ular o‘quvchilarning darsdagi ishtirokini kuchaytirib, bilimni mustahkam egallashga yordam beradi.

Interfaol metodlarning nazariy asoslari

Interfaol metodlar – bu o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi o‘zaro hamkorlikka asoslangan, ta’lim jarayonida faol muloqotni ta’minlaydigan metodlar tizimidir. Ushbu metodlar o‘quvchining mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qilish va ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

Bolalar adabiyotini o‘qitishda interfaol metodlar quyidagi tamoyillarga tayanadi:

faol ishtirok tamoyili;

hamkorlik tamoyili;

mustaqil fikrlashni rivojlantirish;

tahliliy yondashuv;

ijodiy yondashuv.

Bu tamoyillar o‘quvchini tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki uni izlab topuvchi va tahlil qiluvchi shaxsga aylantiradi.

Bolalar adabiyotini o‘qitishda interfaol metodlarning qo‘llanilishi

Bolalar adabiyoti darslarida interfaol metodlarning bir nechta samarali shakllari mavjud:

1. Klaster metodi

Klaster usuli o‘quvchilarga asar mazmunini tizimli tasavvur qilish imkonini beradi. Masalan, ertakdagi qahramonlar, voqealar va g‘oyalar o‘zaro bog‘lanadi.

2. Aqliy hujum

Bu metod orqali o‘quvchilar badiiy asar yuzasidan turli fikrlarni tez va erkin ifodalaydi. Bu esa ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

3. Rolli o‘yinlar

O‘quvchilar asardagi obrazlarga kirib, ularning harakatini ijro etadi. Bu metod empatiya va badiiy tasavvurni kuchaytiradi.

4. B/B/B jadvali

“Bilaman – Bilmoqchiman – Bildim” usuli o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlash va uni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ushbu metodlar bolalar adabiyotini o‘qitishda darsni jonlantiradi va o‘quvchilarning faolligini oshiradi.

Tahlil va muhokama

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, interfaol metodlar qo‘llanilgan darslarda o‘quvchilarning:

badiiy matnni tushunish darajasi oshadi;

darsga qiziqishi kuchayadi;

mustaqil fikrlash shakllanadi;

guruhda ishlash ko‘nikmalari rivojlanadi.

An’anaviy yondashuvda o‘qituvchi markazda bo‘lsa, interfaol metodlarda o‘quvchi faol subyektaga aylanadi. Bu esa ta’lim sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Shuningdek, bolalar adabiyoti darslarida interfaol metodlar o‘quvchilarning emotsional qabul qilish qobiliyatini ham kuchaytiradi. Badiiy asardagi voqealarni his qilish, qahramonlar holatini tushunish orqali estetik tarbiya mustahkamlanadi.

Natijalar

Tahlillar asosida quyidagi natijalarga erishildi:

interfaol metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirdi;

badiiy matnni tahlil qilish ko‘nikmalari rivojlandi;

o‘quvchilarda ijodiy fikrlash shakllandi;

dars samaradorligi sezilarli darajada yaxshilandi.

Demak, interfaol yondashuvlar bolalar adabiyotini o‘qitishda eng samarali pedagogik vositalardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Bolalar adabiyotini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanish ta’lim jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Ushbu metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirib, ularning mustaqil fikrlash va badiiy tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Shuningdek, interfaol yondashuvlar zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashganda ta’lim samaradorligi yanada ortadi. Shu sababli, bolalar adabiyoti darslarida interfaol metodlarni keng joriy etish bugungi kun pedagogikasining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hasanboyev J. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2020.
2. Yo‘ldoshev Q. Adabiyot o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
3. Mahmudov K. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
4. Zunnunov A. Didaktika asoslari. – Toshkent: Sharq, 2017.
5. Ismailova N. Interfaol ta’lim metodlari. – Toshkent, 2020.